

Volunteerism

Service-learning

Youth service

Community service

Free-choice learning

Peer helping

Experiential education

Community-based learning

Citizenship-education

Service – learning

Þátttökunám

Þjónustunám

Samfélagsþjónustunám

Sem er...?

- 147 skilgreiningar verið taldar
- Sumir segja að best sé að vera ekkert að skilgreina hugtakið

- Skilningur á hugtakinu er margbreytilegur en það sem er sammerkt er að:
- Slíkt nám skuli tengjast ólaunaðri þjónustu úti í samfélaginu
- Námið eigi að tengjast markmiðum námskrár og vera metið innan skólanna
- Kennarinn ekki miðlægur

- Vettvangsferðir nemenda út í náttúruna eru ekki dæmi um samfélagsþjónustunám ef þeir eru aðeins þiggjendur en veita enga þjónustu og ef ekki er verið að koma til móts við námsmarkmið á grunni námskrár
- Starfsnám fellur ekki heldur undir samfélagsnám. Þar er áherslan á nemandann en ekki samfélagslegan ávinning af starfi hans

Service lerning er **ekki**

- **Ekki** einhliða það er gagnast eingöngu nemenda eða eingöngu samfélaginu
- **Ekki** sjálfböðavinna sem skóli úthlutar í refsiskyni
- **Ekki** sjálfböðavinna út í bæ

Dæmi um samfélagsþjónustunám

- Ef nemar fjarlægja rusl og mengun í fjöru
- Rannsaka mengunarvaldana
- Koma með tillögur hvernig hægt sé að minnka mengunina
- Íhuga reynsluna eftir ákveðnum leiðum í samráði við kennara

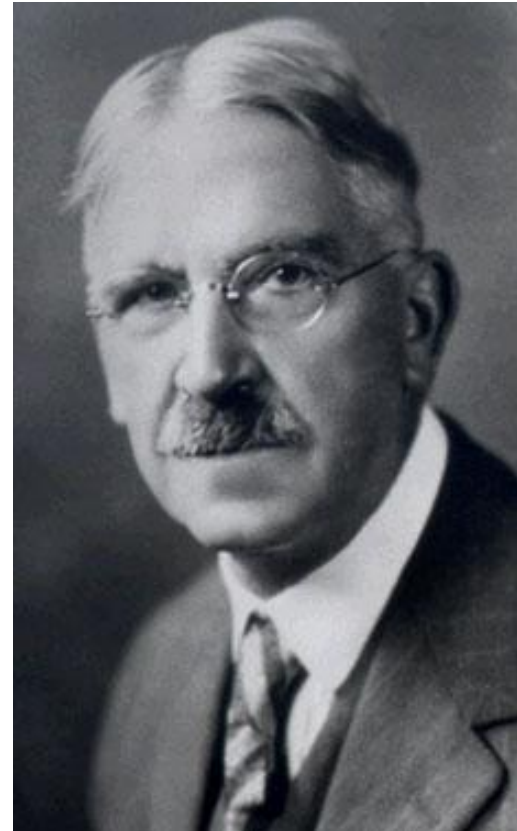

Ef rekja ætti rætur þessarar
hugmyndafræði alla leið til upphafsins
þyrfti að fara ansi langt aftur. Að læra
hlutina á eigin skinni undir leiðsögn hinna
reynslumeiri er aðferð sem er jafngömul
mannkyninu

- Sjálfboðin störf eru stór hluti af velferðarkerfi Vesturlanda og samfélagsþjónustunám á að nokkru rætur í þeirri hefð
- Þá hafa áhrifamiklar kenningar í kennslu- og uppeldisfræðum frá hugmyndafræðingum á borð við John Dewey, þar sem lögð er áhersla á nám eigi sér stað í samspili við umhverfið, byggt fræðilegan grunn samfélagsþjónustunáms

Dewey

- Hugmyndafræðilegur grunnur rakinn til kenninga John Dewey
- „Að læra í verki“
(learning by doing)

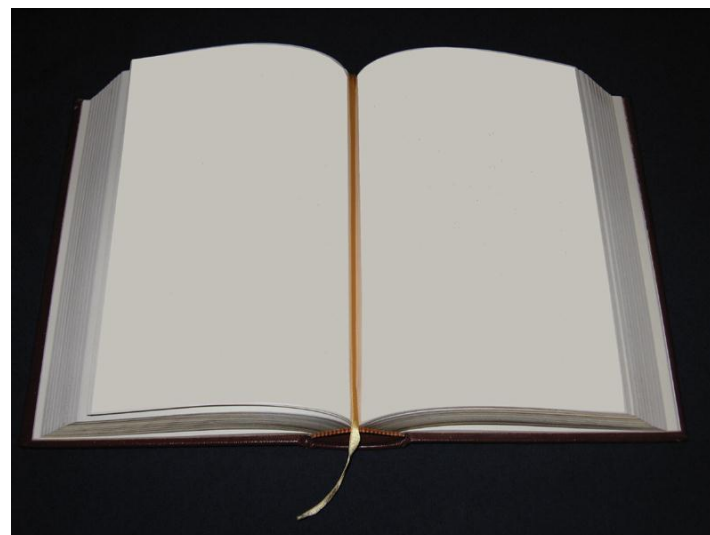

Dewey

- Dewey lagði mikla áherslu á að best væri að láta áhugahvöt nemenda ráða sem mest för, þeir læri best við það að prófa sig áfram sjálfir, íhuga reynsluna og draga þannig lærdóm af henni
- Öguð íhugun var lykilatriði í námskenningum Dewey

Námsmat

- Engin „rétt” svör aftast í bókinni
- Undirbúningsnámskeið
- Dagbók
- Mæting
- Lokaverkerkefni
- Einkunn ýmist staðið/fallið eða töluleg

Hugmyndastraumar

1. Áhersla á aðferðir og nám (**e. technical**)
2. Áhersla á félagslegar skyldur og borgaralega virkni (**e. political**)
3. Áhersla á mannúð (**e. cultural**)
4. Áhersla á að brjóta upp staðalmyndir og fyrirframgefinn sannleik (**e. anti-foundational**)

(Dan Butin)

Erlendar rannsóknir - nemendur

- **Almennt jákvæðar niðurstöður:**
- Aukin samkennd, borgaraleg virkni, samfélagsskilningur og kunnátta í fagi
- **Úrvinnsla** skiptir miklu máli

Erlendar rannsóknir - kennarar

- **Almennt mjög jákvæðir:**
- Hagnýting fræða, betra samband við nemendur, aukinn skilningur nema á námsefni
- **Hindranir:** Tímafrekt, ónógur stuðningur stjórnenda

- Í 2. grein laga um framhaldsskóla frá 2008 segir svo um hlutverk þeirra:
- „Hlutverk framhaldsskóla er að stuðla að alhliða þroska allra nemenda og virkri þátttöku þeirra í lýðræðisþjóðfélagi með því að bjóða hverjum nemanda nám við hæfi.“

- Áherslan á tengsl framhaldsskóla og samfélags birtist einnig víða í námskrám einstakra námsgreina og má sem dæmi taka að í Aðalnámskrá framhaldsskóla í náttúrufræðum segir:
- „... lögð (skal) áhersla á samvinnu skóla og ýmissa aðila innan samfélagsins um náttúrufræðinám og virka þátttöku í ákveðnum verkefnum.“

- Í nýrri Aðalnámskrá framhaldsskóla (2011) eru tilfærðir sex grunnþættir menntunar
- Einn þeirra nefnist „lýðræði og mannréttindi“ en þar er mikil áhersla á borgaralega virkni: „Virkur borgari býr yfir vitund um eigin ábyrgð, lýðræði, gagnrýna hugsun, umburðarlyndi, jafnrétti, mannréttindi og ber virðingu fyrir skoðunum og lífsgildum annarra“

- Löggjafinn gerir ráð fyrir að tengsl framhaldsskóla og samfélags séu mikil og fjölbreytt og má út frá því hæglega færa fyrir því rök að nám í anda samfélagsþjónustunáms gæti fallið vel að markmiðum um skólastarf hér á landi.

- Hver er sýn viðmælenda minna á samstarf framhaldsskóla og samfélags?
- Á hvaða hugmyndafræði byggir sú sýn?
- Að hvaða marki er samfélagsþjónustunám hluti af skólastarfi skólanna?
- Hvað styður við þá hugmyndafræði í skólastarfinu?
- Hvað hindrar þá hugmyndafræði í skólastarfinu?

- Helstu niðurstöður eru þær að námskeiðin byggja fyrst og fremst á þeirri hugmyndafræði að efla samfélagslega ábyrgð og borgaralega virkni nemenda. Námskeiðin eru ekki hluti af hefðbundnum námsgreinum skóla heldur eru þau sjálfstæð námskeið
- Borin uppi af sterkum kennurum

- Niðurstaða rannsóknarinnar er jafnframt sú kennarar og skólastjórnendur þekki ekki mikið til þeirrar hugmyndafræði sem býr að baki samfélagsþjónustunámi og þeirra kennslufræðilegu möguleika sem þar eru boðaðir

- Skólastofnanir þurfa fyrst að hafa þau markmið að efla tengsl skóla og samfélags og starfsfólk þarf að hafa trú á því að samfélagsþjónustunám geti gagnast við það að gera þau markmið að veruleika